

1. Czy znasz te wyrazy? Miron Białoszewski *Namuzowywanie*

a. 1. Cele lekcji

i. a) Wiadomości

Uczeń:

- zna środki wyrazu artystycznego,
- zna zadania i funkcje poezji lingwistycznej,
- rozumie definicję i znaczenie neologizmów.

ii. b) Umiejętności

Uczeń:

- wyjaśnia funkcję zastosowanych w wierszu środków wyrazu artystycznego,
- potrafi stworzyć słownik pojęć Białoszewskiego,
- potrafi interpretować słowa poety,
- potrafi rozwiązywać problemy w sposób twórczy,
- rozwija sprawność umysłową, kreatywność, przełamuje opory przed przedstawieniem własnych pomysłów.

b. 2. Metoda i forma pracy

Praca w grupach, ćwiczenia praktyczne, praca z tekstem, dyskusja

c. 3. Środki dydaktyczne

Informacje o muzach greckich (załącznik 1)

Schematy do wypełnienia w grupach (załącznik 2)

d. 4. Przebieg lekcji

i. a) Faza przygotowawcza

1. Nauczyciel zapoznaje uczniów z tematem lekcji i uświadamia im cele zajęć.
2. Uczniowie dostają kartki z informacjami, które przypominają im podstawowe wiadomości o muzach greckich, czytają je i wpisują notatkę do zeszytu, odpowiadając na pytanie: *Kim były muzy w mitologii greckiej?* (załącznik 1).

ii. b) Faza realizacyjna

1. Następnie nauczyciel prosi o dwukrotne odczytanie wiersza M. Białoszewskiego *Namuzowywanie*, prosi o wypisanie nowych wyrazów, z którymi dotąd jeszcze się nie spotkali. Zostaje przypomniana definicja neologizmu – wyrazy, które nie wchodzą do powszechnego użycia, są jednorazowym, oryginalnym tworem wyobraźni poety, powołanym do życia w określonym celu, np. dla żartu.

2. Nauczyciel dzieli klasę na grupy, wybierani są sprawozdawcy, liderzy, sekretarze, przypomniane zostają zasady pracy w grupie. Uczniowie będą się zastanawiać, o co poeta w wierszu prosi muzy i wyjaśniać intuicyjnie znaczenie poszczególnych wyrazów w wierszu oraz tworzyć słowniczek znaczeń wyrazów poety. Prace są omawiane na forum klasy, a wnioski zapisane do zeszytu (załącznik 2).
3. Następnie uczniowie piszą oficjalny list do wybranej muzy greckiej z wymyśloną przez siebie prośbą. Wybrane prace zostają odczytane na forum klasy.

iii. c) Faza podsumowująca

Uczniowie odnoszą się do słów poety, który twierdzi, że jego *wiersze powinny być do słuchania, nie do czytania, to znaczy, powinny być wygłaszane do słuchaczy*. Następnie czytają w sposób aktorki wiersz, wyrażając w nim różne emocje.

e. 5. Bibliografia

1. Białoszewski M., *Namuzowywanie*, [w:] W. Bobiński, *Świat w słowach i obrazach. Podręcznik do kształcenia literackiego i kulturowego dla klasy II gimnazjum*, WSiP, Warszawa 2000.
2. Burkot S., *Miron Białoszewski*, WSiP, Warszawa 1992.
3. Burkot S., *Spotkania z poezją współczesną*, WSiP, Warszawa 1977.
4. *Literatura i podkultura dzieci i młodzieży. Antologia*, pod red. J. Cieślukowskiego, R. Waksmda, Ossolineum, Wrocław 1983.

f. 6. Załączniki

i. a) Informacje o muzach greckich

Załącznik 1.

Muza – bogini w mitologii greckiej, początkowo jedna – opiekunka aoidów, muza pamięci, później trzy: Aoede (śpiew i poezja), Melete (nauka, praca) i Mneme (pamięć, wspomnienia). W Delfach nosiły one inne nazwy – była Nete, Mesi i Hypate, które są również nazwami trzech antycznych muzycznych strun liry. U Homera jest ich jednak już 9 – są one córkami Zeusa i Mnemosyne. U Hezjoda są córkami Matki Ziemi i Powietrza. Wszystkie muzy miały zdolność wieszczczenia i występowały w orszaku Apollina, ich przewodnika. Ośrodkiem kultu muz był Parnas i Helikon w Beocji (muzy helikońskie).

Erato – poezja miłosna i muzyka, przedstawiano ją z małą lirą.

Euterpe – poezja liryczna, przedstawiano ją z aulosem.

Kaliope – poezja epicka oraz filozofia i retoryka, przedstawiano ją z tabliczką i rylcem.

Klio – historia, przedstawiano ją ze zwojem papirusu.

Melpomene – tragedia i śpiew, przedstawiano ją z maską tragiczną.

Polihymnia – poezja sakralna, pieśń chóralna, przedstawiano ją zawsze głęboko zamyśloną, bez atrybutu.

Talia – komedia, przedstawiano ją z maską komiczną.

Terpsychora – taniec, przedstawiano ją z lirą i plektronem.

Urania – astronomia i geometria, przedstawiano ją z kulą i cyrklem.

ii. b) Karta pracy ucznia

Załącznik 2.

Schematy do wypełnienia w grupach

Polecenie dla grup

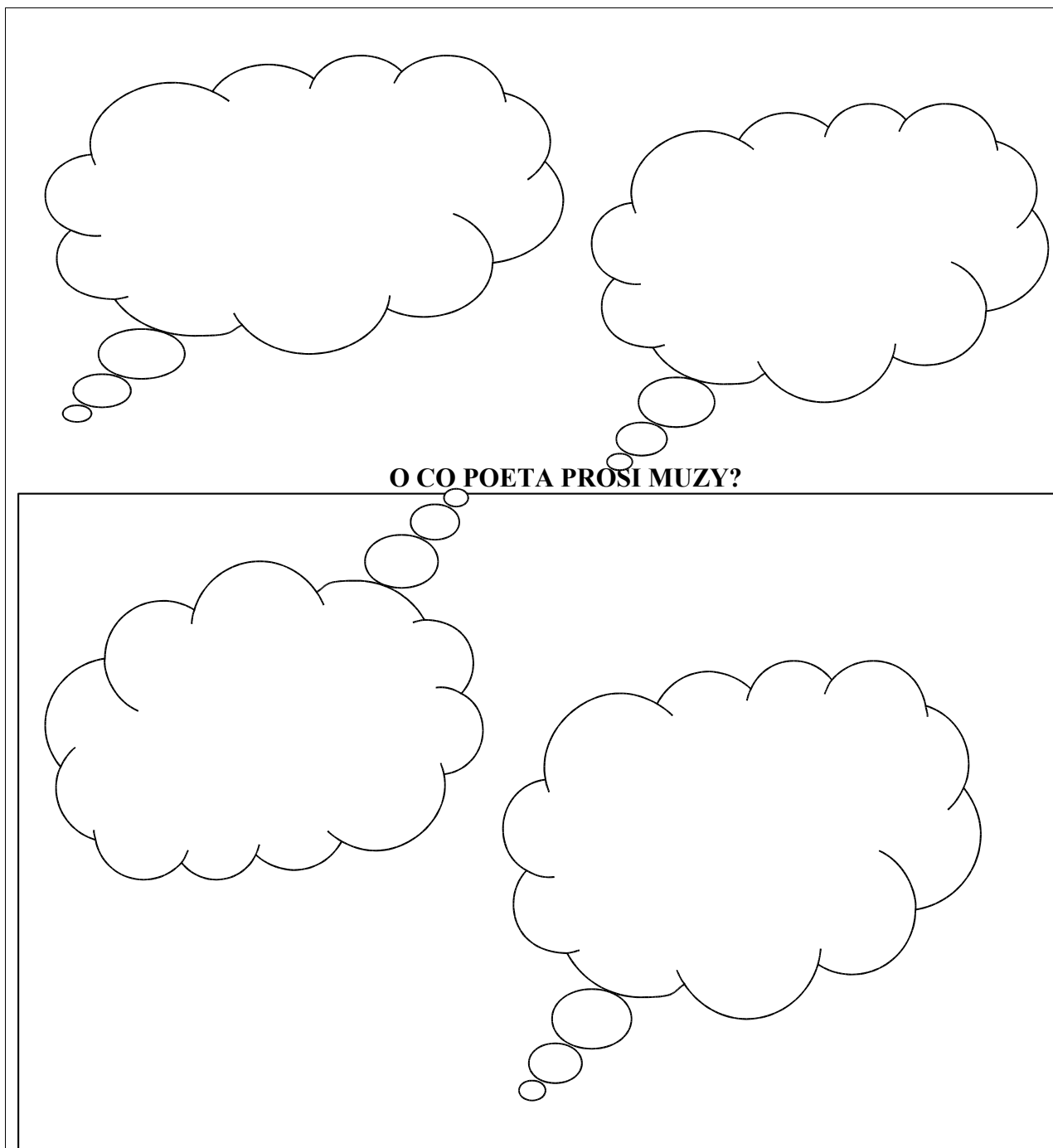
Przeczytajcie jeszcze raz wiersz Mirona Białoszewskiego.

Wypełnijcie schemat, w którym wyjaśnicie znaczenie poszczególnych wyrazów zastosowanych przez poetę w wierszu.

Wymieńcie prośby poety skierowane do muz greckich.

SŁOWNICZEK POJĘĆ BIAŁOSZEWSKIEGO

NATCHNIUZO	
KOŃCÓWKUJĘ	
NIEPISANIOWOŚCI	
NATREŚĆ	
OŚCI	
UZO	

iii. c) Notatki dla nauczyciela

Przykładowe rozwiązanie ćwiczenia

SŁOWNICZEK POJĘĆ BIAŁOSZEWSKIEGO

NATCHNIUZO	Natchnij mnie muzo.
KOŃCÓWKUJĘ	Tworzę końcówki w wierszu, rymuję.
NIEPISANIOWOŚCI	Nie mogę nic napisać, niemożność pisania, tworzenia.
NATREŚĆ	Daj mi rym, treść do wiersza.
OŚCI	Brak mi rymu do słowa np. kości lub do wyrazu z końcówką <i>ości</i> .
UZO	Brak mi również rymu do wyrazu z końcówką <i>uzo</i> .

iv. d) Zadanie domowe

Jakie wyrazy mógł mieć poeta na myśli, wymieniając końcówki *uzo* i *ości*?

g. 7. Czas trwania lekcji

45 minut

h. 8. Uwagi do scenariusza

brak